

**राजर्षि छत्रपती शाहू महाराजांचा जन्मदिवस २६ जुलै दरवर्षी
" सामाजिक न्याय दिन" म्हणून साजरा करण्याबाबत.....**

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय, सांस्कृति कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण २००२ /प्रक्र.२५८ /मावक-२,

मंत्रालय, मुंबई : ४०० ०३२.

दिनांक : १४ जुलै, २००३.

प्रस्तावना :- राजर्षि छत्रपती शाहू महाराज सत्तेवर कार्यरत असताना आपल्या कार्यकाळावधीत सामाजिक न्याय प्रस्थापनेसाठी सदैव दक्ष होते. समाजातील दुर्लक्षित मागासवर्गीय दुर्बल घटकांच्याप्रती त्यांचा दृष्टीकोन विशेष सहानुभूती व सुधारणावादी होता. मागासवर्गीय, अपंग, वृद्ध, निराधार, दुर्बल इत्यादी घटकांच्या कल्याणार्थ त्यांनी अनेक निर्णय अंमलात आणले. त्यांचा आदर्श समाजापुढे विशेषत्वाने यावा या दृष्टीकोनातून त्यांचा जन्मदिवस २६ जुलै प्रतिवर्षी सामाजिक न्याय दिन म्हणून साजरा करण्याची मागणी सामाजिक संस्था व मान्यवर लोकप्रतिनिधींनी शासनाकडे केली आहे.

२. राजर्षि छत्रपती शाहू महाराजांचा सामाजिक न्याय प्रस्थापनेचा दृष्टीकोन लक्षात घेऊन राज्य शासनाने सन २००३-०४ अर्थसंकल्प सादर करताना सामाजिक न्यायावर विशेष भर दिलेला आहे. मागासवर्गीय, दुर्बल, वंचित वगैरे विविध घटकांसाठी सामाजिक न्यायाच्या नवीन योजनां शासनाने आखलेल्या आहेत. अर्थसंकल्पात सामाजिक न्यायाच्या दृष्टीकोनातून काही नवीन संकल्पना मान्य करून त्यांचा समावेश करण्यात आला आहे. उदा. सामाजिक न्याय निर्देशांक, सामाजिक न्याय उत्तरदायित्व अधिनियम इत्यादी.

महाराष्ट्र शासनाचा २००३-२००४ या वर्षीचा अर्थसंकल्प विधानसभेला सादर करताना मा. वित्त मंत्र्यांनी दिनांक २० मार्च २००३ रोजी केलेल्या भाषणात उपरोक्त पार्श्वभूमीवर छत्रपती शाहू महाराजांचा जन्मदिवस - दिनांक २६ जुलै हा " सामाजिक न्याय दिन " म्हणून

साजरा करण्यात येईल असे जाहीर केले आहे. त्याअनुषंगाने खालीलप्रमाणे निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :- राजर्षि छत्रपती शाहू महाराजांचा जन्मदिवस - दिनांक २६ जुलै प्रतिवर्षी " सामाजिक न्याय दिन " म्हणून जाहीर करून तो साजरा करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे. सामाजिक न्याय दिन साजरा करण्याच्या अनुषंगाने खालीलप्रमाणे कार्यक्रम करण्यात येतील :-

१) छत्रपती शाहू महाराजांच्या प्रतिमेस पुष्पहार अर्पण करणे. सामान्य प्रशासन विभागाच्या परिपत्रक क्रमांक राछाप्र-३३९८/१७९१/प्रक्र.१८९/९८/२९, दिनांक २७ जानेवारी, १९९९ अन्वये राजर्षि छत्रपती शाहू महाराजांचे छायाचित्र सर्व शासकीय कार्यालयांमधून लावण्याचा निर्णय कळविण्यात आला आहे. सदर छायाचित्र शासकीय मुद्रणालय बुक डेपोमध्ये विनामूल्य उपलब्ध आहे.

२) राज्य शासनातर्फे राज्यस्तरीय मुख्य कार्यक्रमाचे आयोजन संचालक, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे, यांचेमार्फत करण्यात येईल.

३) सामाजिक न्याय विभागामार्फत आगामी वर्षापासून सामाजिक न्याय अहवाल प्रकाशित करण्यात येईल.

४) जिल्हा माहिती व प्रसिध्दी अधिका-यामार्फत सामाजिक न्याय प्रस्थापनेसाठी शासनातर्फे होणारे प्रयत्न/राबविण्यात येणा-या योजना/घेतलेले निर्णय यांची सामाजिक न्याय दिनी प्रसिध्दी मोहीम हाती घेण्यात येईल.

५) विविध विभागांमार्फत राबविण्यात येणा-या योजनांतर्गत समाजातील अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग, अपंग, वृद्ध, निराधार, दुर्बल घटकांसाठी विशेष अंमलबजावणी मोहीम दिनांक २६ जुलै ते २५ ऑगस्ट या कालावधीत राबविण्यात यावी. याबाबतचा एक जिल्हास्तरीय विशेष कार्यक्रम जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली गठीत केलेल्या जिल्हास्तरीय सामाजिक न्याय शक्तीप्रदत्त समितीमार्फत सुनिश्चित करून आयोजित करण्यात येईल.

६) जिल्हा, तालुका व गाव पातळीवर याअनुषंगाने कार्यक्रम करण्यात येतील. या कार्यक्रमांचे स्वरूप व अंमलबजावणीबाबतच्या सूचना जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली गठीत केलेल्या जिल्हास्तरीय सामाजिक न्याय शक्तीप्रदत्त समितीमार्फत सुनिश्चित करण्यात येऊन संबंधितांना कळविण्यात येईल. जिल्हास्तरीय कार्यक्रमाचे आयोजन संबंधित पालकमंत्र्यांच्या अध्यक्षतेखाली केले जाईल.

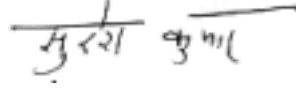
७) सामाजिक न्याय प्रस्थापनेच्या दृष्टीकोनातून कार्यान्वित असलेल्या योजनांतर्गत लाभार्थ्यांना लाभ वितरण सोहळा आयोजित करण्यात येईल.

८) शाळा, महाविद्यालये व इतर शैक्षणिक संस्थांमध्ये सामाजिक न्याय दिन साजरा करण्याबाबतच्या तपशीलवार सूचना शालेय शिक्षण विभागाच्या क्रमांक एमआयएस१००२/(८९/०२)/समन्वय कक्ष, दिनांक १६ जुलै, २००२ च्या पत्रान्वये शिक्षण संचालक, प्राथमिक शिक्षण, व शिक्षण संचालक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे, यांना यापूर्वीच देण्यात आलेल्या आहेत. या सुचनांप्रमाणे राज्यातील सर्व शाळांमध्ये सामाजिक न्याय दिनी कार्यक्रम पार पडतील याबाबत संबंधित शिक्षण संचालकांकडून सर्व शाळांना दरवर्षी परिपत्रकान्वये आदेश देण्यात येतील. तदनुसार सर्व शाळांमध्ये याबाबतच्या कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात येईल.

९) कार्यशाळेचे आयोजन :- सामाजिक न्याय प्रस्थापनेच्या दृष्टीकोनातून राज्य शासनाने सन २००३-०४ चा अर्थसंकल्प सादर केला आहे. नवीन योजना व संकल्पनांचा त्यामध्ये समावेश आहे. राज्य शासनाने सामाजिक न्याय प्रस्थापनेस सर्वोच्च प्राधान्य दिले आहे. या कार्यक्रमाची यशस्वीता अंमलबजावणी अधिकारी व कर्मचारी यांच्या सक्रीय सहकार्य व सहभागावरच अवलंबून आहे. यासाठी सामाजिक न्याय दिन सर्व शासकीय अधिकारी व कर्मचारी यांचेसाठी जिल्हास्तरीय कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात येईल. कार्यशाळेत विचारवंतांचे व्याख्यान, सामाजिक न्याय क्षेत्रात अतुलनीय कामगिरी करणा-यांचे अनुभव कथन, नवीन योजना/ संकल्पना यावर विचार, अधिकारी व कर्मचारी यांना अंमलबजावणीत येणा-या अडी-अडचणी ,अधिकारी व कर्मचा-यांना तत्संबंधी मार्गदर्शन व त्यांचे अनुभव कथन इत्यादी बाबींचा समावेश असेल.

३. विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिका-यांनी सामाजिक न्याय दिन साजरा केल्याचा अहवाल लाभार्थी, योजनेंतर्गत लाभाची रक्कम व लाभाचे स्वरूप इत्यादी तपशिलासह संचालक, समाजकल्याण, यांना दरवर्षी दिनांक ३१ ऑगस्ट पर्यंत सादर करावा.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सुरेश कुमार)

प्रधान सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा.राज्यपालांचे सचिव

मा.मुख्यमंत्री यांचे सचिव.

मा.उप मुख्यमंत्री यांचे सचिव.

प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग.

सचिव, शालेय शिक्षण विभाग.

सचिव, आदिवासी विकास विभाग,

सर्व मंत्रालयीन विभाग.

संचालक, समाज कल्याण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

सर्व जिल्हाधिकारी.

सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,

संचालक, शालेय शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

संचालक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,

संचालक, विमुक्त जाती भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागासप्रवर्ग, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

आयुक्त, अपंग कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

संचालक, क्रीडा व युवक सेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

सर्व विभागीय समाज कल्याण अधिकारी.

सर्व विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी

सर्व समाज कल्याण अधिकारी, गट - अ, जिल्हा परिषद

सर्व उपसंचालक, क्रीडा व युवक सेवा,

सर्व जिल्हा क्रीडा अधिकारी,

महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, म.रा., मुंबई (प्रसिध्दीसाठी) १० प्रती,

महालेखापाल, महाराष्ट्र-१/२, (लेखा परिक्षा/ लेखा अनुज्ञेयता), मुंबई/नागपूर.

अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई

सर्व कार्यासने, सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

सर्व विभागप्रमुख / कार्यालय प्रमुख, सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
